Ytintegraler, sammanfattning

För att beräkna en ytintegral: Välj en parametrisering $\mathbf{r}(s,t)$, $(s,t) \in D$ av ytan Y. Då är

$$\iint_Y f\,dS = \iint_D f(\mathbf{r}(s,t))|\mathbf{r}'_s \times \mathbf{r}'_t|\,ds\,dt$$

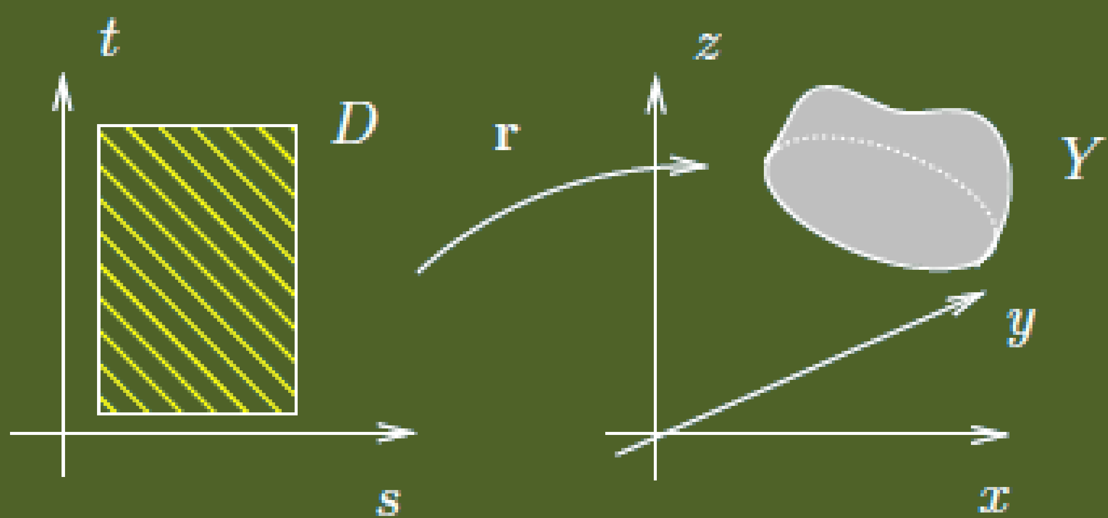

Speciellt har vi att *arean* av ytan Y i rummet ges av

$$\iint_Y dS$$

Exempel på ytintegraler

Ex Beräkna arean av en sfär med radien R

Ex Beräkna massan av en halvsfären med radien R,medelpunkt i origo och $z \geq 0$, när densiteten i (x, y, z) är z (massa / areaenhet)

Ex Härled en formel för beräkning av arean av ytan som uppstår när grafen till $f(x)$, $a \leq x \leq b$ roterar ett varv runt y-axeln ($f \geq 0$).

Ex Härled en formel för beräkning av arean av grafen till $f(x, y)$, $(x, y) \in D$.

Ex Ytan Y paramteriseras av $\mathbf{r}(s, t) = (s\cos t, s\sin t, t)$, $0 \leq s \leq 1$, $0 \leq t \leq \pi$. Den har i punkten $\mathbf{r}(s, t)$ densiteten s. Beräkna massan.

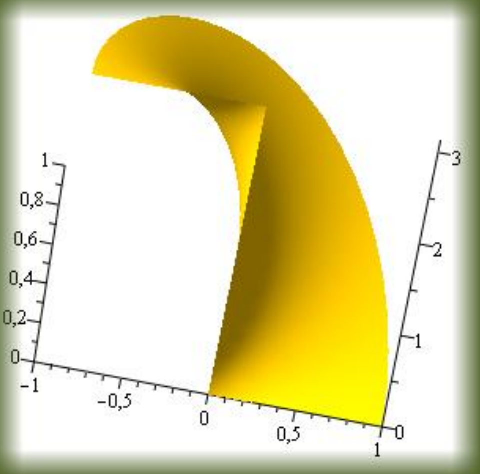

Tröghetsmoment

En kropp K roterar runt en axel l med *vinkelhastigheten* ω

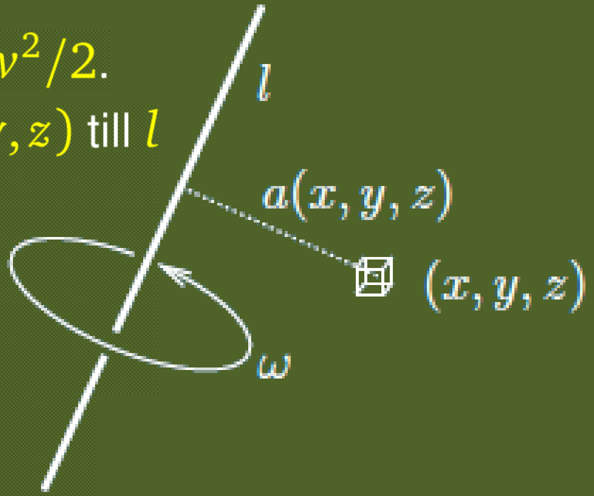

En massa som rör sig med farten v har *rörelseenergin* $mv^2/2$.
Ett litet volymelement i kroppen som har avståndet $a(x,y,z)$ till l rör sig med farten $a\omega$ och har då rörelseenergin

$$\frac{1}{2}\rho(a\omega)^2\,dx\,dy\,dz$$

Kroppen har alltså rörelseenergin

$$\frac{1}{2}\omega^2\iiint_K \rho a^2\,dx\,dy\,dz = \frac{1}{2}\omega^2 J$$

där J kallas tröghetsmomentent av K map l

Ex Cylindern $y^2+z^2 \leq 1$, $|x| \leq 1$ har i punkten (x,y,z) densiteten $1+x^2$.
Beräkna trögehetsmomentet map z-axeln.

Tröghetsmomentet för en *yta* Y ges av

$$\iint_Y \rho a^2 \, dS = J$$

där a är avståndet till rotationsaxeln l

Ex Cylinderytan $x^2 + y^2 = 2$, $|z| \leq 3$ har i punkten (x, y, z) densiteten $1 + z^2$. Beräkna trögehetsmomentet map z-axeln.

Masscentrum

Masscentrum för en kropp är en punkt kring vilken kroppen är i jämvikt med avseende på varje parallellverkande tyngdkraft.

Används för att i fysikaliska sammanhang ersätta en kropp med en punktformig massa.

Koordinaterna för masscentrum (x_T, y_T, z_T) kan beräknas enligt

$$mx_T = \iiint_K x\rho(x, y, z)\,dx\,dy\,dz$$

där K är kroppen med densitet ρ och massan m (som är integralen utan x). Samma typ av formel för y_T, z_T.

Ex Kroppen K ges av $x^2 + y^2 \le z \le 1$. Den har i (x, y, z) densiteten z. Bestäm masscentrum.

Koordinaterna för en *ytas* masscentrum (x_T, y_T, z_T) kan beräknas enligt

$$mx_T = \iint_Y x\rho(x,y,z)\,dS$$

där Y är ytan med densitet ρ och massan m (som är integralen utan x). Samma typ av formel för y_T, z_T.

Ex Ytan Y ges av $x^2 + y^2 = z$, $z \leq 1$. Den har i (x,y,z) densiteten z. Bestäm masscentrum.

Kurvintegraler

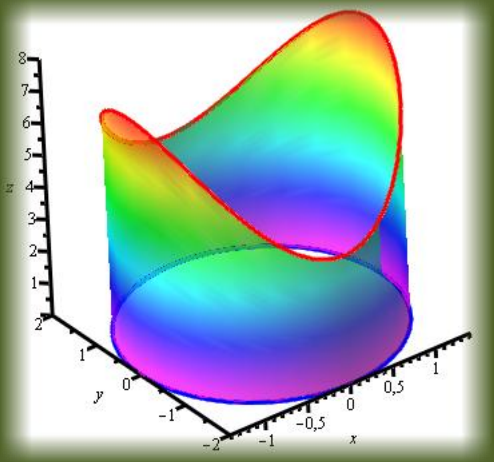

En funktion f är definierad i punkterna på en kurva γ i planet.

Vi vill kunna beräkna *arean* mellan funktionens graf och kurvan. Betecknas med

$$\int_\gamma f(x,y)\,ds$$

Area under $x,\ y$-planet räknas som negativ.

Med samma typ av argument som för ytintegraler kan man komma fram till att den kan beräknas genom att man väljer en parametrisering $\mathbf{r}(t) = (x(t), y(t))\ a \le t \le b$ av kurvan γ.

Man får

$$\int_\gamma f(x,y)\,ds = \int_a^b f(\mathbf{r}(t))|\mathbf{r}'(t)|\,dt = \int_a^b f(x(t),y(t))\sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2}\,dt$$

Area under $x,\ y$-planet räknas som negativ.

Ex Beräkna kurvintegralen $\int_\gamma xy\,ds$, där kurvan γ ges av $4 = 2x^2 + y^2$.

Vektorfält i planet

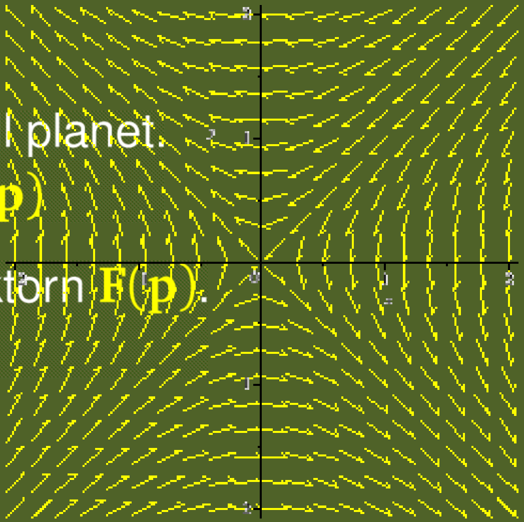

Ett vektorfält är en funktion $\mathbf{F}$ från ett öppet område i planet till planet.
Det betyder att vi för varje punkt $\mathbf{p}$ i området har en vektor $\mathbf{F}(\mathbf{p})$

Vi illustrerar vektorfältet genom att i varje punkt $\mathbf{p}$ avsätta vektorn $\mathbf{F}(\mathbf{p})$.
Kan tänka: en kraft i varje punkt.

Ex Runt en ledare prallell med z-axeln uppstår två vektor fält i x, y-planet.
Ett elektrostatiskt $\mathbf{E}$ och ett elektromagnetiskt $\mathbf{B}$.

De ges av

$$\mathbf{E} = \left(\frac{x}{x^2+y^2}, \frac{y}{x^2+y^2}\right) \qquad \mathbf{B} = \left(\frac{-y}{x^2+y^2}, \frac{x}{x^2+y^2}\right)$$